

Biologia animal i vegetal

Codi: 101956

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500890 Genètica	FB	1	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Maria Soledad Martos Arias

Correu electrònic: Soledad.Martos@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Llengua majoritària en el mòdul de Botànica

Equip docent

Moisès Guardiola Bufí

Yolanda Melero

Prerequisits

Facilitarà el seguiment de l'assignatura el fet de repassar temes sobre zoologia i botànica així com els conceptes generals de Genètica, Evolució i Biologia cel·lular que s'han vist durant aquest curs.

Objectius

L'assignatura consta de tres blocs: Botànica, Fisiologia Vegetal i Zoologia. Es realitzarà una introducció a l'estudi de la diversitat morfològica i biològica dels diversos grups de plantes i animals sota una perspectiva evolutiva. En la part corresponent a la Fisiologia Vegetal s'introduirà l'estudiant al coneixement bàsic de la biologia i funcionament dels vegetals així com la seva regulació per diversos factors. De manera general es pretén que l'alumne sigui capaç de situar a cada grup vegetal i animal en els contextos sistemàtic, filogenètic i ecofisiològic.

Objectius:

Els objectius del mòdul de Botànica són:

1. Delimitar el concepte de vegetal (en sentit ampli) i els camps d'estudi de la Botànica.
2. Abordar l'estudi de la biodiversitat i la sistemàtica vegetal des d'una perspectiva evolutiva i discutir els mètodes de classificació.

3. Conèixer els principals processos biològics (cicles vitals, reproducció, estratègies nutricionals, dispersió), evolutius (especiació, tendències evolutives, coevolució) i ecològics (hàbitats, adaptacions al medi) que incideixen en la biodiversitat vegetal.
4. Donar uns coneixements sobre les aplicacions dels principals grups vegetals.

Els objectius del mòdul de Fisiologia Vegetal són:

1. Integrar el coneixement dels vegetals a diferents nivells organitzatius i dins l'organisme sencer.
2. Introduir les funcions vitals bàsiques dels vegetals.
3. Conèixer la regulació per factors interns i externs.

Els objectius del mòdul de Zoologia són:

1. Introduir a l'alumne en els principals conceptes que delimiten els diferents nivells d'organització animal, així com els principals patrons arquitectònics dels mateixos.
2. De la mateixa manera, introduir els processos de reproducció i desenvolupament que els condicionen.
3. Obtenir una visió general dels principals grups animals, atenent a la seva diversitat morfològica. aquest objectiu quedarà delimitat en tres blocs:
 1. Principals grups d'Invertebrats no-artròpodes
 2. Principals grups d'Artròpodes
 3. Principals grups de Cordats

Competències

- Aplicar el mètode científic a la resolució de problemes.
- Descriure la diversitat dels éssers vius i interpretar-la evolutivament.
- Desenvolupar l'aprenentatge autònom.
- Raonar críticament.
- Reconèixer i descriure estructuralment i funcionalment els diferents nivells d'organització biològica, des de la macromolècula fins a l'ecosistema.
- Saber comunicar amb eficàcia, oralment i per escrit.
- Tenir capacitat d'anàlisi i de síntesi.
- Utilitzar i gestionar informació bibliogràfica o recursos informàtics o d'Internet en l'àmbit d'estudi, en les llengües pròpies i en anglès.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el mètode científic a la resolució de problemes.
2. Descriure la morfologia i la bionomia dels principals tàxons animals.
3. Desenvolupar l'aprenentatge autònom.
4. Explicar de manera global els mecanismes funcionals de les plantes.
5. Identificar les característiques morfològiques diferencials de cada grup taxonòmic vegetal.
6. Integrar els processos funcionals de les plantes, des dels diferents nivells organitzatius, a l'organisme vegetal sencer.
7. Interpretar els cicles biològics dels grups animals.
8. Interpretar la diversitat animal i vegetal, el seu origen i la seva evolució.
9. Raonar críticament.
10. Reconèixer i classificar els vegetals i els principals tipus de vegetació.
11. Saber comunicar amb eficàcia, oralment i per escrit.
12. Tenir capacitat d'anàlisi i de síntesi.
13. Utilitzar i gestionar informació bibliogràfica o recursos informàtics o d'Internet en l'àmbit d'estudi, en les llengües pròpies i en anglès.

Continguts

Continguts*

Mòdul I : Botànica

1. Introducció. Origen i classificació dels éssers vius. L'endosimbiosi. Filogènia que estudiarem a Botànica.
2. Nivells d'organització nuclear i somàtica. Procariotes i Eucariotes. Protòfits, Tal·lòfits i Cormòfits.
3. Reproducció i Cicles Biològics. Reproducció asexual i sexual. Cicles biològics. Generacions: esporòfit i gametòfit.
4. Cianobacteris. Estructura cel·lular. Organització morfològica. Tipus de nutrició. Tipus de reproducció.
5. Euglènids i Dinoflagel·lats. Característiques generals, diversitat, cicles biològics, ecologia i interès.
6. Heteroconts: Diatomees i Feofícies. Característiques generals, diversitat, cicles biològics, ecologia i interès.
7. Rodòfits. Característiques generals, cicles biològics, diversitat, ecologia i interès.
8. Cloròfits. Característiques generals, cicles biològics diversitat i ecologia. Evolució cap a les plantes verdes.
9. Briòfits. Característiques generals, cicles biològics, diversitat, ecologia i interès.
10. Criptògames vasculars. Adaptació a la vida terrestre. Característiques generals, cicles biològics, diversitat, ecologia i interès.
11. Espermatòfits I. Origen, evolució i morfologia del corm.
12. Espermatòfits II. Cicle reproductiu dels espermatòfits. Origen i evolució de la flor.
13. Espermatòfits III. Gimnospermes. Diversitat, morfologia, línies evolutives, ecologia i interès.
14. Espermatòfits IV. Angiospermes. Diversitat, morfologia, línies evolutives, ecologia i interès.
15. Filogènia fúngica I. Origen i situació filogenètica dels fongs. Fongs veritables: Zigomicots i Ascomicots. Característiques generals, cicles biològics, sistemàtica.
16. Filogènia fúngica II. Fongs veritables: Basidiomicots. Característiques generals, cicles biològics, sistemàtica.
17. Filogènia fúngica III. Fongs ameboides (Mixomicets) i Pseudofongs (Heteroconts: Oomicets). Situació filogenètica, característiques generals, cicles biològics, sistemàtica.
18. Simbiosi. Líquens i Micorrizes.

Mòdul II.: Fisiologia Vegetal

1. Introducció a la Fisiologia Vegetal
2. La cèl·lula vegetal, membranes plasmàtiques i paret cel·lular
3. Necessitats hídriques: concepte de potencial hídric, relacions osmòtiques i creixement
4. Absorció i transport de l'aigua
5. Necessitats minerals: nutrició mineral de la planta
6. Absorció i transport de nutrients
7. Les plantes i la llum: pigments fotosintètics; transformació d'energia
8. Assimilació reductora de l'Carboni: Metabolisme C3
9. Assimilació reductora de l'Carboni: Metabolisme C4 i CAM
10. Assimilació reductora de l'Nitrogen i el Sofre
11. Classe interactiva per treballar conceptes de nutrició i metabolisme vegetal
12. Regulació del creixement i desenvolupament per factors interns: fitohormones i regulació genètica
13. Regulació per factors externs: Sistemes sensors i de regulació de la floració
14. Dormició. Germinació de llavors
15. Formació i maduració de fruits
16. Envel·liment i senescència: abscisió d'òrgans
17. Classe interactiva per treballar conceptes de fisiologia i regulació del desenvolupament vegetal

Mòdul III: Zoologia

1. Introducció. Conceptes generals.
2. Patrons arquitectònics. Principals grups animals. Criteris d'ordenació de la diversitat.
3. Reproducció animal.
4. Desenvolupament animal.
5. Invertebrats no-artròpodes I: Filogenia, patró arquitectònic, morfologia i desenvolupament de:
6. Phylum Porifera
7. Phylum Cnidaria
8. Phylum Platyhelminthes

9. Phylum Annelida
10. Phylum Mollusca
11. Phylum Nematoda
12. Invertebrats artròpodes: Filogenia, morfologia i desenvolupament
13. Invertebrats artròpodes: Diversitat
14. Invertebrats no-artròpodes II: Phylum Echinoderma: Filogenia, morfologia i desenvolupament
15. Phylum Chordata: Filogenia, evolució, morfologia i desenvolupament

* Llevat que les restriccions imposades per les autoritats sanitàries obliguin a una prioritització o reducció d'aquests continguts.

Metodologia

La metodologia* utilitzada per assolir el procés d'aprenentatge es basa en fer que l'alumne treballi la informació que se li posa al seu abast. La funció del professor és donar-li la informació o indicar-li on pot aconseguir-la, tot guiant-lo i tutoritzant-lo perquè el procés d'aprenentatge pugui realitzar-se eficaçment. Per assolir aquest objectiu, l'assignatura es basa en les següents activitats, mitjançant la combinació de: classes magistrals, seminaris, estudi personal i treball individual i en equip.

Classes magistrals:

Amb aquestes classes l'alumne adquireix els coneixements científic -tècnics bàsics de l'assignatura que ha de complementar amb l'estudi personal dels temes explicats. A les sessions teòriques es destaquen i aborden els punts complicats i importants de cada unitat didàctica. Posteriorment, l'estudiant a partir del mapa conceptual realitzat podrà complementar-lo amb informació bibliogràfica a partir del seu treball no presencial. Les sessions teòriques són de 50 minuts de durada.

Seminaris:

La missió dels seminaris és promoure la capacitat d'anàlisi i síntesi, el raonament crític i la capacitat de resolució de problemes. Als seminaris es podran desenvolupar diverses activitats, com, per exemple, anàlisi i discussió de casos i problemes, presentació pública de treballs, comentari de vídeos, resolució de qüestions relacionades amb els temes tractats, etc.

Tutories

Les tutories es realitzaran de forma personalitzada en el despatx del professor (horari a convenir). Les tutories han d'utilitzar-se per clarificar conceptes, assentar els coneixements adquirits i facilitar l'estudi per part dels alumnes. També poden aprofitar-se per resoldre dubtes que els alumnes tinguin sobre la preparació del treball d'autoprenentatge.

* La metodologia docent proposada pot experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes de teoria	54	2,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12

Seminaris i resolució de casos	15	0,6	1, 4, 6, 8, 9, 11, 12
Tipus: Supervisades			
Realització d'exercicis pautats d'aprenentatge	2	0,08	1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13
Tutories en grup i individual	4	0,16	3, 4, 6, 8, 9, 11, 12
Tipus: Autònomes			
Estudi	60	2,4	3, 4, 6, 9, 12
Lectura de textos	6	0,24	2, 4, 6, 8, 12, 13
Recerca bibliogràfica	6	0,24	3, 13
Redacció de treballs	10	0,4	2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13
Resolució de casos	7	0,28	1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Avaluació

L'avaluació proposada pot experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Els tres mòduls temàtics, Botànica, Fisiologia Vegetal i Zoologia, tenen un pes equitatiu del 33% cadascú en la nota final de l'assignatura. Únicament es procedirà a la ponderació dels 3 mòduls quan cadascuna de les notes de cada mòdul superi els 5 punts sobre 10. La nota de cada mòdul és el resultat de teoria i seminaris/problemes.

L'avaluació d'aquesta assignatura es realitza al llarg de tot el curs, seguint els següents criteris:

Prova escrita: preguntes de desenvolupament curt/mitjà o tipus test on s'avaluarà de forma individual els coneixements assolits per l'alumne a l'assignatura, així com la seva capacitat d'anàlisi, de síntesi, i de raonament crític. Els alumnes que no superin algunes de les proves escrites podran recuperar-los a l'examen final de recuperació. S'haurà d'obtenir un mínim de 5,0 a la prova escrita per poder fer mitjana amb els seminaris per cada mòdul.

Seminaris/Problemes: S'avaluarà la qualitat de la preparació i presentació de treballs o exposicions públiques així com les respostes de les qüestions i problemes proposats. Els seminaris/problemes són activitats d'assistència obligatòria i no són recuperables.

Els alumnes que no hagin superat un dels tres mòduls (nota inferior a 5 sobre 10) no aprovaran l'assignatura. En cas d'haver suspès algun mòdul però haver aprovat el/els altres, es guardarà la nota durant dos cursos. Per conservar la nota d'un mòdul s'ha d'aprovar tant els seminaris com la teoria.

L'obtenció de Matricula d'Honor s'aplicarà a partir de una nota igual o superior a 9.0. El nombre de MH dependrà del nombre de matriculats del curs vigent.

Millora de nota

Els alumnes que vulguin millorar la seva nota final de tots o qualsevol dels mòduls, ho poden fer presentant-se a l'examen final. En aquest cas, s'entén que l'alumne renuncia a les qualificacions prèvies dels mòduls que s'examina i la seva nota final es calcula a partir de la nova nota de l'examen final. No es possible millorar la nota mitjançant treballs o altres tipus d'activitats.

Definició de no avaluable

Es considerarà que un estudiant obtindrà la qualificació de NO AVALUABLE quan les activitats d'avaluació realitzades tinguin una ponderació inferior al 67% en la qualificació final.

Casos especials

Si per causes justificades (malaltia, defunció d'un familiar de primer grau ó accident, etc.) i aportin la documentació oficial corresponent al Coordinador de Grau, tindran dret a realitzar la prova en qüestió en un altre data. El Coordinador de Grau vetllarà per la concreció d'aquesta amb el professor de l'assignatura afectada. Tanmateix, si per les mateixes causes justificades, l'alumne no pogués fer les proves d'avaluació en els horaris assignats, podrà fer-les en horaris especials a acordar amb el professorat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Botànica: Proves individuals o grupals al llarg del curs (seminaris)	8%	18	0,72	1, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Botànica: Proves parcials i finals (avaluació individual)	25%	2	0,08	1, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13
Fisiologia vegetal: Proves individuals o grupals al llarg del curs (seminaris)	8%	18	0,72	1, 3, 4, 6, 9, 11, 12, 13
Fisiologia vegetal: Proves parcials i finals (avaluació individual)	25%	2	0,08	1, 3, 4, 6, 9, 12, 13
Zoologia: Proves individuals o grupals al llarg del curs (seminaris)	9%	19	0,76	1, 2, 7, 8, 9, 11, 12, 13
Zoologia: Proves parcials i finals (avaluació individual)	25%	2	0,08	1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13

Bibliografia

Referències de Botànica

- Izco, J. et al. 2004. Botánica. Ed. 2. Mc Graw-Hill Interamericana. Madrid.
- Lee, R.E. 2008. Phycology. Fourth edition. Cambridge University Press, New York.
- LLIMONA, X. (ed.) 1985. Plantes inferiors. Història Natural dels Països Catalans. Vol. 4. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- MASALLES, R.M. et al. (ed.) 1988. Plantes superiors. Història Natural dels Països Catalans. Vol. 6. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- Raven, P.H., Evert, R.F. & Eichhorn, S.E. 1991-1992. Biología de las Plantas. Vols. 1 i 2. Reverté. Barcelona.
- Strassburger, E. et al., 2004. Tratado de Botánica. 9ª edició. Omega, Barcelona.

Referències de Fisiologia Vegetal

- Azcón-Bieto, J. i Talón M., 2008. Fundamentos de Fisiología Vegetal. Segona edició. The McGraw-Hill Companies.

Enllaç digital per descarregar el llibre:

<http://web.b.ebscohost.com/pfi/results?sid=38c2bb9d-86f2-4532-b9fe-33e16ba2119d%40pdc-v-sessmgr01>

- Barceló, J. et al., 2005. Fisiología Vegetal. Piràmide, Madrid.
- Taiz, L. i Zeiger, E., 2010. Plant Physiology. 5th Edition. Sinauer, Sunderland.

Referències de Zoologia

- AAVV., 1984-1988. Història Natural dels Països Catalans. Vols. 8-14. Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- Animal Diversity Web. <http://animaldiversity.ummz.umich.edu/site/index.html>. University of Michigan.
- Grassé, P.P., 1982. Manual de Zoología. I i II. Invertebrados. Toray-Masson.
- Hickman, C.P. et al., 2008. Principios integrales de zoología. MacGraw-Hill. Interamericana.
- Rupperte E.E. and Barnes, R.D, 1996. Zoología de los invertebrados. 6ta edición. McGraw-Hill Interamericana, México. 1114 pp.

Infografia del Servei de Biblioteques per facilitar la localització de llibres electrònics:
<https://ddd.uab.cat/record/22492>

Programari

Cap